

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 138

На 8.11.2022 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет, Сдружение „Демокрация и законност“

Надежда Гологанова – заместник-председател на Обществения съвет, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Велко Милоев – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Плевен

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация

Стоил Цицелков – Европейска асоциация за защита на човешките права – България;

Стефан Манов – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Пловдив

Заседанието бе открито в 17 часа и 20 минути и председателствано от госпожа Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Уважаеми колеги, откривам редовното заседание на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

Ива Лазарова – зам.-председател на Обществения съвет ме е упълномощила да гласувам от нейно име, когато приемаме или не приемаме предложениия текст призив - становище на Велко Милоев, относно сумирането на гласовете подадени с машини и хартиени бюлетини.

Д н е в е н р е д:

1. Обсъждане на проект за Становище на Обществения съвет към ЦИК относно предложението за промяна на Изборния кодекс за сумиране на гласовете подадени с машинни и хартиени бюлетини.

Запознати сте с текста предложен от Велко Милоев. По него имаме получени коментари от Стефан Манов. Той предлага да отпадне параграф, който касае мнението на предишния състав на Централната изборителна комисия от м. март. 2021 г.

Запознати сте с мотивите на Стефан Манов.

Отварям дискусиията. Кажете си мнението по предложениия текст.

Моето мнение е, че изцяло заставам зад предложениия текст на Велко Милоев. Мисля че нещата са очевидни. Това което се предлага ще затрудни неимоверно работата на секционните изборителни комисии в изборния ден и отчитането на резултатите чрез сумиране на двата вида вот. Това е безсмислено и непродуктивно. Може да произведе само грешки и обърквания, такива каквито видяхме на изборите на 4 април 2021 година.

Други мнения има ли? Надя твоего становище.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Като цяло съм съгласна с текста. Имам едно, две конкретни неща за уточняване и може би евентуално нещо да допълним.

В първото изречение сме написали обръщение на Обществения съвет. Самият файл е наречен становище. Цветелина Пенева преди малко го нарече препоръка. Тоест трябва да решим как точно да е названието на този документ.

Другият ми проблем е с предпоследния абзац. Там се говори при случаите с проблемите с машината и преминаване към хартиени бюлетини. В съответния протокол на СИК не се изисква да се събират двата потока данни. Това се отнася за кои избори, защото по-горе говорим за изборите за четвърти април и си мислим, че става дума за 4 април. А на 4 април не беше така. Трябва някъде да добавим дата, или на последните избори или на изборите на еди-коя си дата.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Написал съм в предпоследния параграф в последните избори, значи очевидно изборите на 4 април не се визират.

СТЕФАН МАНОВ: Може да добави по действащото законодателство.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да добавим в скоби датата.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Трябва да видя и миналогодишните. На последните беше така. Не съм гледал на всички избори какви са били формулярите на СИК. Гледах на последните избори формуляра на секционния протокол.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз мисля че е достатъчно него да дадем за пример и няма нужда да се връщаме към миналогодишните.

СТЕФАН МАНОВ: Може да напишем, да се запази практиката по сега действащото законодателство. Не се връщаме към конкретен избор, а знаем, че последното е било така. Същото е законодателството при последните три избора.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Не е имало промени в Изборния кодекс.

СТЕФАН МАНОВ: Да се каже, каквато е практиката съгласно действащото законодателство.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Член 281, ал. 4.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да се върна към първото дали да е обръщение, становище. Може би най-добре да е становище по сумирането на гласовете подадени с машини и хартиени бюлетини.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това е първия абзац. Ние ще го изпратим както възникна идеята, до Правна комисия. Аз го писах първоначално като за медиите и затова ми е такова заглавието.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Не пречи да има такова заглавие. Някой път сме си го позволявали.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Няма никакъв проблем вместо обръщение, да е становище, но да не удължаваме подзаглавието, защото само два реда по-надолу се казва: Безсмисленото и вредно предложение е сумирането. Ако всички са съгласни, веднага пиша становище.

СТЕФАН МАНОВ: Може да е становище.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз също съм за становище.

СТЕФАН МАНОВ: На мен ми харесва това, че е направено като прессъобщение, защото така прави повече впечатление.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Другото е да имаме някакво по-конкретно предложение, какво им предлагаме да приемат. Защото явно, ако приемат останалите промени и има едновременно хартиен и машинен вот в секцията, вероятно не може да остане по стария вариант направено как трябва да се попълни протокола. Следователно ние описваме, че това, което предлагат не е добре. Имаме най-различни аргументи, но не и какво точно им предлагаме да направят. Примерно нашата организация преди две години предлагаше за смесения вот да има два протокола в секцията. Единият да е в хартиеното гласуване, другият да е за машинното.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Миналия април когато започнаха да се приемат законите за изменение и допълнение на Избирателния кодекс, направихме

формуляр на секционен протокол. Тогава Стефан Манов беше много активен. Това беше Изборна книга 97-НС-ХМ. Дори стигнахме до там да им правим протокол, как трябва да изглежда. Някой от нас бързахме. Направихме го като концепция. Стефан Манов го направи няколко часа по-късно с идеален графичен дизайн. Отиде в ЦИК, но там идеята е да остане сумиране, но не мина. Аз не знам дали в този документ трябва да стигаме до такова техническо ниво, защото сега като гледам текста казваме какво предлагаме. Да се запази практиката да няма преписване на данните от машина в протокол в хартията на СИК.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Едно изречение да добавим, може би към предпоследния абзац, където се обяснява, че като са имали проблеми с машината и преминават към хартиена бюлетина и не се сумират двата потока от данни или да обясним какво се прави, според мен се получават два протокола. Да има едно изречение, примерно еди-какво си да се направи.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Според мен е излишно да влизаме в такива подробности. Абсолютно вярно е което казваш. Говорихме в Обществения съвет протоколът на СИК да продължим да го наричаме в единствено число протокол, а да е де факто от два протокола. Стефан Манов за това може би си спомня.

СТЕФАН МАНОВ: Тогава намерихме този пирует в рамките на стария Изборен кодекс, където се говори за протокол в единствено число. Имаме две секции в единен протокол, но без да се прави сумата от тези две реално напълно отделни елемента, но в общ свитък, така да го наречем.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Дори си мисля че ако не предложим нещо конкретно, ние казваме, че това предложение не е добро да се сумира хартиения и машинния вот в СИК, по-добре е да се направи в РИК. В един момент ще кажат, не го приемаме, но и стария текст не може да остане. Тогава да приемем и ако не сме им предложили някаква идея, може да се върнат пак към този вариант.

СТЕФАН МАНОВ: Опитвам се в динамичен ред да измисля с три думи продължение на това ключово изречение. Да се запази досегашната практика, да няма преписване на данните от финалния машинен протокол в протокола на СИК.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: В протокола на СИК да е включена само малко количество информация от двата вида гласуване, до общия брой потвърдени гласове от машината.

СТЕФАН МАНОВ: Да кажем, протоколът на СИК, в който данните от машинния и хартиен вот да са обособени в отделни части.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това пак отива на преписване.

СТЕФАН МАНОВ: Прав си.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: По-добре да преписват, а не да сумират. Трябва да помисля.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ще ви изпратя по имейл два закона – за Достъп до обществени данни и Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Ние това трябва да направим Обществения съвет. Велко Милоев е много прав. Стефан Манов не мога да го оспоря като експерт, като опит. Къде е ефекта? Ние имаме законови основания това да го направим.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това е нещо по което трябва да помисля. Стефан Манов имаше две предложения. Аз нямам никакви проблеми с тях.

СТЕФАН МАНОВ: Те не са капитални. Едното от тях го каза Цветелина Пенева в началото. Абзацът за ЦИК да го махнем.

Другото беше края на това изречение за връщането на възможността гражданите да предпочитат единия или другия метод, за да подадат гласа си. Вече се изговори за и против.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да сложим точка.

СТЕФАН МАНОВ: Тези позиции може да се променят. Да го оставим така.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Идеята на този параграф беше, този който ще го чете да не каже: Тези хора нямат ли отношение към въпроса за или против.

СТЕФАН МАНОВ: Това, което аз мислех, махайки този параграф за ЦИК си отваряме малко редове. Мисля да привлечем вниманието, това което загатнах в моя имейл по-рано днес, а именно, че местни избори със смесен вот не е имало досега. И трагедията ще е още по-голяма, ако трябва да се сумират в СИК. Да наблегнем на факта, че при местни избори броя на операциите нараства главоломно. За София дадох пример. Има избор на кмет на кметство, кмет на район, кмет на гр. София, общински съвет. В България ще има кмет на кметство за общински съвет на общината и за кмет на Общината. Тоест минимум три избора. Най-малките кметства под 300 души, няма кметове, а има кметски заместници. В огромна част от българските села има кметове, т.е. ще има троен избор. Това означава, че ще имаме три хартиени бюлетини и три данни от машинния вот. Значи това не като да сумираш само за президент и няма преференции. Не е дори като на парламентарните избори, трябва да сумираш и преференции, а това е преференции за общински съвет, плюс още два избора в огромната част от случаите, ако не и три за Столична община, което е безумие като комплект от данни за сумиране. Политиците в Парламента с лека ръка приемат текстове в Кодекса, но на практика тези, които ги реализират, секционните избирателни комисии нямат този капацитет. Още повече, че имаме доста недействителни бюлетини. Проблемът ще е особено значим при местни избори.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Със сигурност ще е безпрецедентна ситуацията, защото действително съгласен съм, че и на президентските избори допуснаха много грешки. Нашата организация излязохме със становище за парламентарно представените партии. Едно от нашите предложение е да се разделят хартии от машини в отделни секции. Първо, защото очевидно става много сложно. Другата причина е, че ние не знаем

дали ще има много хора, които ще гласуват масово с хартия и може да се случи, че това ще разкрие тайната на вота. Това е един от аспектите.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Изпращам предложената редакция в чата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Изглежда много добре, според мен.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Може да се добави и три в едно.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Да, за да стане ясно, че е доста усложнен този избор.

СТЕФАН МАНОВ: Избори три в едно, а на места е дори четири в едно, с броеве на преференции. Да бъде нещо в този вид.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това ли е параграф, който ще добавим на мястото на параграфа на предишния състав за ЦИК.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз съм „за“ да сменим тези два параграфа.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Дори чисто машинно гласуване, четири в едно ще бъде изключително трудно за много хора.

СТЕФАН МАНОВ: Имайте предвид, че ще имаме голямо предизвикателство, защото като има втори тур за кмет, ОИК трябва в рамките на 48 часа да излезе с окончателни резултати, за да насрочи втория тур следващата неделя.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Трябва да се пренастроят машините съответно.

СТЕФАН МАНОВ: В 265 ОИК ще има някакво разпределение на труда, не е като в 31 РИК, но ще има задръстване.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Разбрах идеята.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Има ли други предложения по текста?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Ще добавя това, което каза Стефан. Видяхте ли последната версия на този параграф заедно с проблема с общинските избирателни комисии.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Дали да добавим глагола „ще доведе“ до опасност.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да, ще доведе до опасност от блокиране на ОИК.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Може би създава опасност.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Остана по действащото законодателство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако искате може да го направим така, да се запази практиката съгласно чл. 281, ал. 4 от действащото законодателство, за да няма преписване.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Действащото законодателство го сложих в предишния параграф. Тогава „не изискваше“, трябва да стане „не изисква“ след като се позоваваме на действащото законодателство. Трябва да стане сегашно време.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Искате ли да добавим още едно изречение от рода, че може да има два протокола или в един протокол да са в две части хартиения и машинния вот.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да, в такава посока мислим.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Накрая на този абзац още едно изречение. Независимо дали ще решат да ги преписват ли машинните данни, да не ги ли преписват, но поне да не ги събират. Поне това да избегнем.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Видеонаблюдението остава ли?

СТЕФАН МАНОВ: Трябва някой да отиде и да го каже това нещо.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Дали не е добре най-важните неща да ги подчертаем с болт или нещо подобно.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Всичко е важно. Това са 20 или 25 реда.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Има два закона, които ни помагат, а ние не ги ползваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нека да приключим този документ. Съгласни ли сте с корекциите, както са до момента, за да гласуваме за приемането.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Въпросът е връчването как да стане.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Съгласен съм с корекциите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да, съгласен съм. Въпросът е на връчване, дали ще го прочетат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Моля да гласуваме.

Като текст единодушно приемаме този документ, както е коригиран от колегите преди малко.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз ще ви го изпратя на имейла, за да го видите.

Мисля, че имаме съгласие и да минем на техниката на разпространение.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Понеже този документ, всъщност това е призив към партиите, те да направят нещо. Не мисля, че е най-коректно да е прессъобщение. Ние изпращаме прессъобщение за това, че сме изпратили някакво напомняне, призив, апел или както искаме да го наречем. Но то само по себе си не е прессъобщение. Ние се обръщаме към партиите с желание те да направят нещо, а не към журналистите те да направят нещо. Ако го формулираме към журналистите трябва да кажем, че в момента трябва да се повдигне дискусия.

За разпространението. Като се изпрати до деловодството на Народното събрание и се изиска да бъде изпратено с копие до народните представители е получено. Всичко което се изпрати е получено. И докато бях председател обещах на Велко Милоев да отида лично, в деловодството на Народното събрание, когато отидох за втори път, от деловодството ми казаха: Господин Цицелков, ние това го получихме, принтирахме го и сме го дали на всеки. Имам го.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Ние казваме на медиите, ето какво дадохме на народните представители. Предполага се, че сме дали приоритет на депутатите. А за самите депутати си го представям така.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Трябва и до ЦИК да го изпратим.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Задължително трябва да го изпратим и до ЦИК. Ще го изпратим на имейла на ЦИК.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Кой имейл използва Обществения съвет на ЦИК.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Обществения съвет на ЦИК използва имейла abv.bg, който е използван до момента от ръководството на Обществения съвет.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Достъпа до фейсбук.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нямам достъп до страницата на фейсбук. Редакторски и администраторски права не са ми дадени.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Проверих кой има права. Това са Румяна Дечева, Тодор Гунчев, Велко Милоев.

Току що сме получили на имейла на Обществения съвет покана за участие в Комисия по електронно управление за 10 ноември от Народното събрание. Дневният ред е много общ. Те ще приемат правилата на комисията.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Отворила съм го като файл и ще ви го изпратя по електронната поща след края на заседанието.

Дневният ред е следния:

1. Приемане на правила за определяне на състава, устройството и дейността на Обществения съвет в Комисията по електронно управление и информационни технологии.

2.Представяне, публично обсъждане и гласуване на законопроект за изменение и допълнение на Закона за електронното управление внесен от Надежда Йорданова и Божидар Божанов на 13.10.2022 г. – първо гласуване.

3.Представяне и публично обсъждане на общ законопроект на приетите на първо гласуване на 4.11.2022 г. законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс, внесен от Корнелия Нинова и група народни представители.

4.Законопроект за изменение на Изборния кодекс внесен то Божидар Божанов и Ивайло Мирчев.

5.Разни.

Каним вас или ваши представители да вземат участие в заседанието.

Това е поканата, която сме получили.

Датата е 10.11.2022 г. от 14.30 часа в сградата на Народното събрание.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това е линк към страницата на Народното събрание за заседанията на комисиите.

СТЕФАН МАНОВ: Значи те са назначени като Комисия по Изборния кодекс, не е само Правната комисия. Затова са ни поканили.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В такъв случай е добре да добавим, да изпратим становището и до тази комисия.

СТЕФАН МАНОВ: Да се изпрати утре, ако заседанието е вдругиден.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Нас традиционно ни канят на тази комисия. Предишния път бяхме цялото ръководство на ЦИК, за съжаление тогава никой от Обществения съвет нямаше възможност. Аз бях само от наша страна. Има стенограми. Ние бяхме на едно такова обсъждане. На тази среща Централната избирателна комисия поеха ангажимент, да възложат социологическо проучване на причините за отлива от машинно гласуване. Аз повдигнах темата и Централната избирателна комисия ни обеща, тогава я председателстваше Благовест Кирилов от БСП и Стоил Стоилов от ПП.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Кой да възложи проучването?

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Централната избирателна комисия да възложи. Развитие няма. аз говорих след това с тях.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, има ли някой желаещ да присъства на заседанието на 10 ноември, за което има покана.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз имам възможност, но бих предпочел някой друг да отиде да види за какво става дума. Ние може да присъстваме и повече от един.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Затова ви приканвам, ако някой има желание и възможност да отиде на тази комисия. Аз ще отида. Ще направя всичко възможно да съм там. Ако искате и вие, заповядайте.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Когато излезе дневния ред на Правна комисия ще бъде още по-важно да отидеш и с колеги.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Задължително трябва да се отиде и на Правна комисия. Това ни е работата. Ще отидем заедно, ако не ще отида само аз и съответно да представя становището на Обществения съвет по въпросите, които там се повдигат.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: И Надежда Гологанова да си помисли. Тя е заместник-председател. Имаме ново ръководство и добре е да отиде на заседанието в Народното събрание.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Абсолютно важно е и за работни контакти. Защото по този начин ни канят и в неформални групи и в други обсъждания и човек участва в този процес и има думата. Тези становища са много хубави, но реално те показват като насока ние какво мислим и накъде работим. Самите работни срещи са много по-неформални и много по-непринудени. И става с лични контакти.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Непременно ще се възползваме от тази покана. Ще се радвам и Стоил да дойде, ако има

възможност. Точно ще покажем приемственост в работата на Обществения съвет.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Нека да се чуем утре, за да потвърдя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, да отидем към следващата точка от дневния ред, ако сме изчерпали тази.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това ще го погледнете по имейл до половин час след края на заседанието и Цветелина Пенева да го изпрати когато намери време.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Утре сутринта ще изпратя текста, който сме съгласували и както последно е цитиран от вас. Нека да си дадем утре до 9.00 часа време за граматични корекции на текста, който Велко Милоев изпрати. Да мога утре в началото на работния ден да го оформя и да го изпратя навсякъде по институциите, за които споменахте преди малко.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: С придружителни писма. Стоил Цицелков и Тодор Гунчев си спомнят, аз винаги съм настоявал, когато председателя изпрати нещо, след това да ни го препрати като едно свидетелство, че материала е заминал и да знаем точно какво е. Имаме три неща. Едното е до медиите, едното е до Централната избирателна комисия, до народните представители и до двете комисии. Три писма са с едно и също приложение.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: До Народното събрание са споменати в обръщението, така че може да го изпратим и към тях. Подкрепям смислово всичките точки. Напълно съм съгласен и може да считате, че го подкрепям.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да преминем към следващата **точка втора** от дневния ред.

Координация относно анализи на проведените избори през 2022 г. и препоръки на Обществения съвет на базата на наблюденията.

Идеята е да направим документ, който да се базира на резултатите от изборите октомври 2022 г. и нашите констатации и препоръки в резултат на

наблюдението на нашите организации. Съвсем суров документ изпратих в началото на миналата седмица, който е основно базиран на анализа, който Обществения съвет е приел 2021 г., водейки се от становището, че голямата част от констатациите и препоръките на Съвета запазват силата си. Разбира се този документ трябва да бъде надграден.

В тази връзка Ива Лазарова изпрати пакет предложения касаещи медийните пакети, който мисля, че ще намери своето място. Искат ли някой колега да се включи в редактирането на този документ? Ще имаме сили и възможности до края на годината да произведем нов анализ на базата на наблюдението от тази година и на базата на констатациите от миналата година. Какво мислите по въпроса?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз не се чувствах в момента готов да пиша. Преди момента на редактиране трябва да се види какви парчета можем да съберем, а след това да видим как ще ги подредим. Това което е все още в извадка от последния ни анализ, може да бъде добро начало за една структура. Имам медийните пакети. Другата актуална информация, която може лесно да бъде доработена отива от техните проучвания, с използването на преференциите на последните избори.

Най-последното проучване е изборителната активност в хартиени и машинни секции. Това са аналитични числа и анализ, който стига до някакви разумни граници. Да видим Стоил Цицелков, който вече са писали някакво мнение към законодателите, Стефан Манов за гласуването в чужбина и по друг въпрос, какво още можем да съберем като груб материал, дори насипно и после да мислим преди Коледа, как да го подредим. Като видим кое и колко е трайното, което искаме да повторим и колко и кое е специфичното за изборите. Това бих предложил като начин на работа. Надя дали имат нещо събрано от наблюдението. Дори и груби текстове да имаме, тогава вече може да подреждаме.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Ние имаме много информация. Имахме наблюдатели в три региона – София, Пловдив и Бургас. Не сме ги сумирали още. Това което ние сме изпратили, не знам дали го имате, ако не сега ще ви изпратя. И аз като Велко предпочитам да имаме някакви теми, някои неща около които сме се обединили и после мога да се включа много активно и да го направим. Да е разделено смислово по точки и да го направим добре издържано. Предлагам в момента тази помощ.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нашата организация може да се включи с емпирични данни от наблюдението в региона на Разград и Исперих. Разградска област беше фокуса на наблюдението ни на последните избори, както и отделни региони в София област, където имаше индикации за контролиран вот. Визирам Самоков и региона на Ихтиман. Това са местата, в които имаме наблюдения и мисля, че можем да направим материал, който да се инкорпорира в бъдещия анализ в изборите от 2022 г.

СТОИЛ ЦЕЛКОВ: Ако приемете както ни е практиката, да си го разделим по точки, като не е необходимо един човек да пише по една точка. Практиката показва, че е хубаво двама да си вземат точка и да се допълваме. Като идеята е в тази точка, на първо време да напишем какви са проблемите. Не е хубаво да се отпусваме в много писане, за да бъдат нещата кратки и да може да се обединим около тях. Ако всеки си избере някой аспект от изборния процес, по който да надхвърля няколко предложения или най-важни неща, мисля че може да стане много лесно и бързо.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да видим какво вече имаме. И ГИСДИ правят наблюдения на терен. Да сложим на компютъра един фолдер със суровия материал, да го наречем и тогава след една седмица или след десет дни можем да видим, да тук им ценни неща и ще правим така. Ще правим нещо съвсем ново или ще правим нещо смесено между старото и новото.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Съгласен съм, дори предлагам да си отворим един документ и всеки с цвят и да работим на един общ документ. Мисля, че е хубаво чисто практически.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Добре, ще направя такъв документ и ще ви го изпратя, за да може да работим в по общ документ. Приемам тази идея.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: На този етап няма нужда според мен, които имате данни да се стараете да ги редактирате и фино да ги обработвате. Да видим какви наблюдения имаме, какво е интересно по тях, кога се повтаря между различни организации и може да влезе в общ документ.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Това е идеята. Не да сподели в този общ документ всичките си наблюдения, а той да бъде общия. А нашите наблюдения ще си ги изпратим по имейл, за да им един общ документ и да имаме структурата. Да видим по кои точки точно да пишем.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Трябва да има анализ, но за мен тези избори от гледна точка на анализ бяха най-неинтересните.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Не са интересни, защото нищо не ни изненада.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: На изборите през 2021 г. бяха промените в Кодекса. Видя се какви са им последиците. От тогава Кодекса не е пипан. На тези избори нямаше нищо особено и нищо ново. Да видим хората, които имат преки наблюдения какво са събрали. Стефан Манов, ако помогне ще съм много доволен.

Освен медийните пакети, на които не сме обръщали досега специално внимание, преференциите също се знаят. Използваемостта им е горе долу на същото ниво, както досега. Избирателната активност на последните избори, толкова в хартиените, толкова в машините. Публично достъпни данни от ЦИК, но обработени прегледно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да си дадем, ако искате две седмици срок за да може да споделим по имейлите предложения, лични

наблюдения и структура на бъдещ документ. Две седмици е нормален срок, предвид на това, че тази една седмица ще бъде гореща седмица. Лично при нас ще се фокусираме върху заседанията на комисиите, които предстоят. В четвъртък има една комисия, ще очакваме и заседание на Правната комисия. След това по промените в Изборния кодекс има още неща. Мисля, че предвид тази динамика няма да може да отделим време през следващата една седмица да работим по анализа на изборите. Мисля че две седмици е нормално.

Нещо друго някой да сподели в тази точка?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз искам да помоля Стефан Манов за малко помощ. Ива Лазарова беше изпратила един имейл с коментари на основата на този документ, констатации и препоръки, който е компилация от някои по-стари наши неща. И тя се захваща за това, че бяхме споменали липсата на избирателна система при Изборния кодекс за редовни избори. Стефан Манов много добре обясни този процес. Когато беше 45-тото Народно събрание и ИТН настояваше за промяна към мажоритарната система, се стигна до един компромис, вкара се една разпоредба в заключителните разпоредби на Изборния кодекс, че пропорционалната система така както е описана в Кодекса за Народно събрание, се прилага на първите редовни избори или след първите редовни избори след тази промяна. Аз доскоро не знаех, че това е било обявено за противоконституционно.

СТЕФАН МАНОВ: Много бързо беше обявено за противоконституционно.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Не мога да го намеря, защото влизам в сайта на Конституционния съд и намирам къси прессъобщения. Влизам в Държавен вестник и се оказа, че трябва да се плати. Влизам в безплатни версии и там пише само заглавието на решението, което беше № 9 на Конституционния съд. На мен ще ми бъде много любопитно да прочета това решение.

СТЕФАН МАНОВ: На сайта на Конституционния съд на времето си имаше справки и вътре трябва да се търси. По година и по номер на дело излизаше всичко.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Като тръгна към сайтовете на Държавен вестник и на Конституционния съд не мога да намеря текста, който да обяснява с какви мотиви е отхвърлен. Ценно е да го знаем. Защото действително беше абсурдно положението, че в нашия Кодекс нямаше известно време разпоредба по каква система се провеждат редовните избори за Народно събрание. Това за което Ива Лазарова пита и тя помислила, че сме против системата. Не сме против пропорционална система. Беше за кратко отменена за редовни избори за Народно събрание.

СТЕФАН МАНОВ: Така беше. Ако там има нещо в тези текстове, това е за методиката за чужбина, която я няма в Кодекса. Аз мога да ви кажа какво ще се случи следващата седмица. Ще бъде отменен район чужбина и няма да разберем.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Би трябвало да влезе в анализа и за изборителните списъци. Защото както колегите, които обикалят по медии знаят, темата за списъците е една от интересните все още около изборна тематика. Не можем да оправим списъците от България, ако няма списъци в чужбина.

СТЕФАН МАНОВ: Нещо повече. Сега ще има пет изборителни района, които ще пострадат заради Видин и Разград и ще си дадат депутатски мандати към тези райони. Иронията е, че депутатските мандати ще бъдат взети не от София, която ще има 54 депутата в следващия парламент, а от малки райони. Ирония на математиката и на остатъците. По метода на най-големия остатък се раздават допълнителните мандати. И трябва три стъпки за да се компенсират. Първа стъпка Видин получава три мандата. Трябва да му дадем четвърти. Като разиграем четвъртия мандат, той се взема примерно от Разград. Ако го разиграем на втора стъпка, той

отива пак от някакъв малък район, вместо да го дръпне от Варна или от София.

Сега трябва да направя едно последно изчисление, защото ги нямам тези данни, защото София съм я смятал като обща, тъй като ги няма по райони данните. А това може да промени. Защото не е едно и също дали разглеждате София като цялостно или на три части. Тогава остатъците може да са различни и това може да прехвърли някой мандат.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Четвъртият мандат няма да го пипат според теб.

СТЕФАН МАНОВ: Не, в никакъв случай, това няма да бъде. Няма да има нито окрупняване, няма да се маха правилото.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да преминем към точка разни.

Колеги, нещо друго искате ли да коментираме? Няма.

Закривам заседанието.

/Закрито в 18.35 часа/

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Цветелина Пенева

Стенограф:

Силвия Михайлова